

Examencorrectie economie

Worshop VECON

21 maart 2019

Coen Pellemans

Basis: ***syllabus op examenblad.nl**

*Correctievoorschrift op examenblad (na 17 u). Enkele hoofdpunten:

1 regels voor de beoordeling:

De examinerator en de gecommiteerde (2^e corrector) stellen in onderling overleg de score vast. Lukt dat niet → bevoegd gezag. Lukt dat niet → inspectie

2 algemene regels

- 3.3 Indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel
- 3.4 Indien slechts **een** voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld
- 3.5 Idem als 3.4 bij meer dan 1 antwoord
- 3.6 Indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt of foutief is: 0pt (tenzij anders aangegeven)
- 5 en 6 Doorwerkfout (maar 1x aanrekenen) en identieke fout (steeds opnieuw aanrekenen).
- 7 Als je denkt dat het antwoordmodel niet deugt: toch toepassen en de fout melden bij CVTE. Deze kan een aanvulling op het correctievoorschrift sturen, wat vaak gebeurt
- Scores moeten op een lijst (aangeraden de Wolfflijst) worden meegestuurd en hoeven niet (mag wel) in de kantlijn worden gezet.

** Typen vragen in het examen

- Noem: geen toelichting gevraagd
- Bereken/toon met een berekening aan: volledige berekening opschrijven
- Verklaar/ leg uit: volledige redenering opschrijven
- Bewering + licht je antwoord/keuze toe
- Alleen bij havo: invuloefening met keuzes tussen 2 of 3 of volgorde van verschijnselen

Formulering antwoordmodel.

Meestal : **voorbeeld van** een juiste berekening/ **voorbeeld van** een juiste verklaring etc

Aanvulling op correctievoorschrift door CVTE: bij VWO 2018 waren 2 aanvullingen in 1 bericht over toe te kennen deelscores.

Aanbevelingen voor correctie centraal examen door VECON voorgesteld op de vergadering van de “rayonhoofden”. Voeg dit toe, hoewel het officieel geen status heeft.

Bepaling N-term door CVTE op dinsdag 11 juni 2019, de dag voor de publicatie van de N-termen woensdag 12 juni om 8u op het examenblad.

De N-term wordt gebaseerd op de o.a. analyse van de toetsdeskundige van het Cito, waaronder scores versnelde correctie/Wolff en de toets- en itemanalyse.

Aan het werk:

Nakijken leerlingenwerk van 5 van mijn leerlingen. Daarna bespreking van verschillen.

VWO 2018 tijdvak 1 opgave 6

Scoretabel

VWO	max score	persoon 1	persoon 2	persoon 3	persoon 4	persoon 5
vraag 28	1					
vraag 29	2					
vraag 30	2					
vraag 31	1					
vraag 32	3					
totaal	9					

Opgave 6 VWO 2018 tijdvak 1

Overheid in de greep van markten

In een land zijn de uitgaven van de overheid jarenlang sterk gegroeid. De belastingen zijn hoog in verhouding tot het gemiddelde inkomen per hoofd van de bevolking en de loonkosten per product zijn over het algemeen hoog. De internationale concurrentiepositie van het land is verslechterd. De groei van het bruto binnenlands product (bbp) is de laatste jaren achtergebleven bij die van de belangrijkste buitenlandse handelspartners. Ondertussen is het overheidstekort flink opgelopen. Op de valutamarkt, de vermogensmarkt en de goederenmarkt zijn zowel binnenlandse als buitenlandse vragers en aanbieders actief. Op de arbeidsmarkt zijn alleen binnenlandse vragers en aanbieders actief. Hier is sprake van neerwaartse loonstarheid waardoor werkloosheid kan ontstaan. Met het oog op de geschetste problemen verricht een commissie van het ministerie van Economische Zaken onderzoek naar het overheidssaldo en de werkloosheid. De commissie stelt dat de effectiviteit van overheidsbeleid afhankelijk is van ontwikkelingen op de vermogensmarkt, de valutamarkt, de goederenmarkt en de arbeidsmarkt.

- 1p 28. Noem een oorzaak van neerwaartse loonstarheid.
- 2p 29. Leg uit dat de verslechtering van de internationale concurrentiepositie van het land ertoe kan hebben bijgedragen dat het overheidstekort is opgelopen. Ga in je verklaring uit van een doorwerking vanuit de goederenmarkt naar de arbeidsmarkt.

De commissie constateert dat beleggers door ontwikkelingen op de valutamarkt hun vertrouwen kunnen verliezen om in staatsobligaties van dit land (uitgedrukt in de nationale valuta) te beleggen.

- 2p 30. Leg uit dat de verslechtering van de concurrentiepositie van het land ertoe kan hebben bijgedragen dat de overheid te maken krijgt met een hoger te betalen rentepercentage over staatsobligaties. Ga hierbij uit van een doorwerking vanuit de goederenmarkt, via de valutamarkt naar de vermogensmarkt.

Een politicus pleit voor extra overheidsbestedingen op de goederenmarkt om de werkloosheid te bestrijden. De commissie heeft als kritiek dat dit plan zou kunnen leiden tot een verder oplopend overheidstekort, als gevolg waarvan de werkloosheid zelfs zou kunnen toenemen.

- 1p 31. Leg uit dat het door de politicus voorgestelde beleid kan leiden tot een daling van de werkloosheid.
- 3p 32. Leg uit dat het voorstel van de politicus via de vermogensmarkt kan leiden tot een stijging van de werkloosheid.

Correctievoorschrift opgave 6 VWO 2018

- (1) 28. **Voorbeelden van** een juiste oorzaak zijn:
- Op de arbeidsmarkt is sprake van cao's / langlopende contracten. (Hierdoor kunnen op korte termijn de lonen niet neerwaarts worden aangepast aan veranderende marktomstandigheden.)
  - De overheid kan met regelgeving de mogelijkheden voor neerwaartse loonaanpassingen beperkt hebben (zoals wettelijk minimumloon).
29. Een **voorbeeld van** een juiste uitleg is:
- (1) • Een verslechtering van de concurrentiepositie kan hebben geleid tot vermindering van de vraag op de goederenmarkt, tot afname van de productie en tot vermindering van de vraag naar arbeid, waardoor (bij starre lonen) werkloosheid ontstaat.
- (1) • Als gevolg van werkloosheid kunnen inkomens wegvallen, waardoor de overheid minder belasting binnenkrijgt / meer uitkeringen moet verstrekken, met als gevolg een toename van het overheidstekort.
30. Een **voorbeeld van** een juiste uitleg is:
- (1) • Een verslechtering van de internationale concurrentiepositie kan hebben geleid tot een afname van de (buitenlandse) vraag naar goederen en diensten, waardoor er minder vraag is naar de eigen valuta en de wisselkoers daalt.
- (1) • Dit leidt tot daling van het vertrouwen van beleggers waardoor deze terughoudend worden om in het land te beleggen. De vermogensmarkt verkrapt hierdoor waardoor het rentepercentage kan oplopen (waartegen ook de overheid moet lenen).
- (1) 31. Een **voorbeeld van** een juiste uitleg is:
Als de overheid meer besteedt op de goederenmarkt, zal deze extra vraag leiden tot een toename van de productie (en van de vraag naar arbeid), waardoor de werkloosheid kan afnemen.
32. Een **voorbeeld van** een juiste uitleg is:
- (1) • Als de overheid meer besteedt op de goederenmarkt kan het overheidstekort toenemen waardoor de overheid moet lenen op de vermogensmarkt. Hierdoor stijgt de rente.
- (2) • Dit kan leiden tot een afname van de vraag op de goederenmarkt doordat:
- lenen onaantrekkelijker / sparen aantrekkelijker wordt zodat consumptieve bestedingen zullen afnemen / bedrijven minder zullen investeren.
- of
- beleggers meer in het land willen beleggen, de vraag naar de eigen valuta toeneemt en de wisselkoers ten opzichte van andere valuta stijgt. Hierdoor worden de producten van het land in het buitenland duurder en kan er minder worden geëxporteerd.
- De productie en de vraag naar arbeid nemen zodoende af, waardoor de werkloosheid in het land kan toenemen.

Vecon:

29. Als bij de eerste deelscore de productie niet is omschreven: 1 pt in mindering
31. Ook nu is het omschrijven van de productie essentieel voor het verkrijgen van het pt
32. Ook nu is het omschrijven van de productie essentieel voor het verkrijgen van het pt
Bij de 2e bullit 1pt voor verwoording van 1 aandachtsstreepje en 1pt voor de laatste zin van het normantwoord van 32.